

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
DHE SPORTIT

Drejtoria e Arsimit Parauniversitar

Nr. 101/.....Prot.
3

Tiranë, më 30.12.2013

MIRATOHET

MINISTRI

LINDITA NIKOLLA

PROGRAMET E ARSIMIT BAZË

(Për klasat e shansit të dytë)

LËNDA: EDUKIM MUZIKOR

KLASA VI-IX

Tiranë

Dhjetor 2013

Edukimi muzikor në ciklin e arsimit të mesëm të ulët 6-9-të, për nxënësit e Shansit të Dytë, kërkon të aftësojë më tej të nxënësit për të përjetuar muzikën dhe për t'u shprehur nëpërmjet saj. Zhvillimi i muzikalitetit duke iu përgjigjur muzikës me një shumëllojshmëri veprimtarish muzikore, përfshijnë këngën, dëgjimin e pjesëve muzikore, veprimtaritë ritmike dhe harmonizimin e lëvizjeve ekspresive të trupit, luajtjen me instrumentin e fyellit, lëvizjeve ritmike, popullore, veprimtari të cilat përfshijnë, improvizimin dhe krijimin.

Shumë koncepte të reja muzikore jepen përmes këndimit, duke i gjetur dhe duke i zbatuar ato në praktikë, si ushtrime ritmike dhe melodike, kanone etj. Njohuritë që do të zhvillohen në këtë cikël, janë njohja, shkrimi dhe leximi i notave, çelsi i solit, nota $\frac{1}{4}$ si njësi numërimi, ritmet e thjeshta, të përbëra, të përziera, shkalla Do+ dhe la -, etj.

SYNIMI I LËNDËS

Programi synon të formojë nxënësit si përjetues të muzikës nëpërmjet këndimit, dëgjimit, luajtjes në instrument dhe vlerësimit.

Objektivat

Mësimi i muzikës ka për qëllim që nxënësit në fund të klasës së nëntë:

- Të këndojnë kanone dhe këngë për fëmijë, të huaja, popullore, moderne, me një tematikë të larmishme, me vesh dhe me nota;
- Të performojnë mbi bazat e shkrimit muzikor brenda shkallës DO +, la -;
- Të luajnë në instrumentin e fyellit;
- Të shoqërojnë këndimin me instrumente ritmike;
- Të dëgjojnë muzikë bashkëkohore të rrymave dhe periudhave të ndryshme;
- Të dëgjojnë pjesë muzikore, vokale dhe instrumentale;
- Të përjetojnë muzikën dhe të zhvillojnë aftësitë krijuese, në lidhje me artet e tjera;
- Të përdorin mjetet dhe teknikat e incizimit për regjistrimin e një muzike;

LINJAT E PROGRAMIT

Programi i Edukimit muzikor, për klasat e Shansit të Dytë, është i organizuar në bazë të 5 linjave të cilat zbërthehen si më poshtë:

1. Këndimi,
2. Bazat e arsimimit muzikor,

3. Luajtja në instrument,
4. Dëgjim muzikor,
5. Të shprehurit dhe krijimi muzikor.

METODOLOGJIA

Metodat dhe teknikat e mësimdhënies, që gjejnë zbatim gjatë një ore mësimi në edukimin muzikor, janë të larmishme. Përzgjedhja e metodave mësimore bëhet nga mësuesi, në përputhje me veçoritë e moshës së nxënësve, të përmbajtjes së temës mësimore, të bazës didaktike që ai ka etj. Të tilla mund të jenë: konkurse muzikore, lojëra didaktike që lidhen me zhvillimin ritmik dhe melodik, me dëgjimin, teste etj.

E rëndësishme është që mësuesit të krijojnë një mjedis mësimi, i cili do t'i nxisë dhe do t'i ndihmojë nxënësit për të zhvilluar aftësitë dhe prirjet e tyre muzikore. Mësuesit të organizojnë veprimtari praktike sa të jetë e mundur, pasi shumë aftësi të përcaktuara në këtë program, arrihen nëpërmjet saj. Ata duhet të zhvillojnë ato forma apo metoda, të cilat bëjnë të mundur asimilimin me lehtësi të veprimtarive të ndryshme krijuese.

Edukimi i shprehive të kënduarit: arti i këngës, në përgjithësi, dhe i këngës korale, në veçanti, është i ndërlikuar dhe kërkon zotërimin e një seri shprehish praktike dhe njohurish teorike, të cilat do t'i fitojnë nxënësit në orën e mësimi të këngës. Kënga, e kënduar qoftë individualisht edhe në grup, kërkon një përqendrim më të madh, për arsye se në të konkurrojnë së bashku tri elemente, të cilat kanë forcë shprehëse të papërshtueshme: 1) vija melodike, 2) teksti (poezia), 3) interpretimi.

Pozicioni gjatë të kënduarit.

Frymëmarrja (përdorimi i diafragmës).

Intonimi i saktë i këngëve.

Diksioni i qartë - frazimi i rrjedhshëm etj. Këto karakteristika kërkojnë që kënga të këndohet nga nxënësit jo në mënyrë formale, por në mënyrë shprehëse.

Edukimi i koncepteve muzikore duke i njohur dhe ekzekutuar ato. Në ciklin 6-9-të, nxënësit e klasave të Shansit të Dytë do të marrin njohuri muzikore, të cilat lidhen ngushtë me të gjithë punën edukative-artistike muzikore. Mësimi i këtyre njohurive nuk përbën një qëllim në vetvete, por ato janë mjeti që do t'i ndihmojë nxënësit për të kuptuar muzikën dhe për ta përvetësuar atë sa më lehtë. Njohuritë në lidhje me notacionin muzikor (emërtimi i notave, grafiku i notave dhe i gjithë shenjave të tjera,

që shërbejnë për të kuptuar muzikën e shkruar, leximi i tyre ose solfezhi siç quhet “ të lexuarit dhe të kënduarit e notave në pentagram”, përbëjnë përgatitjen muzikore të nxënësve, zhvillimin e tyre të përgjithshëm, si dhe numrin e orëve të parashikuara në planin analitik. Përsa i përket shkrimit, emërimit e këndimit të notave haset një vështirësi e madhe në praktikën pedagogjike, sepse me të drejtë, kur një fëmijë vjen në klasë të parë dhe fillon të mësojë abetaren, ai zotëron mirë gjuhën e folur, e kupton atë dhe di ta përdorë mirë atë për të shprehur ndjenjat e mendimet e tij, di gjithashtu se ajo që flitet mund të shkruhet e të lexohet, e megjithatë për mësimin fillestar të abetares parashikohen për një kohë të gjatë mësimet për çdo ditë. Krejt e kundërta ngjet në muzikë, prandaj për të krijuar pak a shumë kondita analoge me ato që ekzistojnë në punën e mësimin të gjuhës (shkrim-këndimit), nxënësit duhet të fillojnë të këndojnë këngë ende pa ditur shenjat përkatëse me të cilat rregjistrohen ato, ashtu siç flasin pa i njohur gërmat.

Edukimi me instrumentin dhe loja me të. Në edukimin muzikor të nxënësve një rol të rëndësishëm luan edhe instrumenti muzikor, fyelli. Luajtja me instrumentin rrit njohuritë e tyre muzikore dhe u krijon mundësi të tjera për të hyrë në marrëdhënie më të ngushta me të, rrit ndjeshmërinë e nxënësve, shton interesin për muzikën, u zhvillon ndjenjën ritmike, melodike dhe harmonike, u krijon koncepte të qarta për çështje teorike praktike të muzikës. Krahas këtyre, mësuesi të ketë parasysh që nxënësit do të shoqërojnë melodi këngësh, ushtrime melodike etj.

Edukimi për zhvillimin e shprehive gjatë dëgjimit muzikor. Për të formuar kulturën muzikore të nxënësve kërkesa e vëmendja e mësuesit përqendrohen te vlerat artistike të pjesëve të zgjedhura për dëgjim, të cilat duhet të jenë të thjeshta. Këto pjesë muzikore duhet të plotësojnë kërkesat pedagogjike. Dëgjimi, si dhe kuptimi i një pjese instrumentale, kërkojnë një përqendrim më të matur se ndaj një kënge. Prandaj është detyrë e mësuesit që këto vështirësi t’ua lehtësojë nxënësve, duke i drejtuar për një dëgjim sa më të drejtë, duke i kthyer në dëgjues të aftë për të ndjekur muzikën e çdo lloji a gjinie qoftë ajo, si dhe duke i aftësuar ata për t’u shprehur me fjalë të thjeshta. Mësuesi gjatë dëgjimit përdor forma dhe stile pune për dallimin e pjesëve të ndryshme muzikore vokale-instrumentale, dëgjimit të këngëve në gjuhë të huaj, dëgjimi pjesëve popullore, dëgjimin e pjesëve muzikore instrumentale ku ata bëjnë dallimin e instrumenteve me hark, frymë, goditje apo vokale ku bëjnë identifikimin e zërave njerëzore. Sigurisht, dëgjimi dhe konceptimi i një vepre vokale apo instrumentale nuk

është punë e lehtë për mësuesin dhe mund të hasë edhe në një lloj ngurimi nga ana e nxënësve, të cilët nuk shfaqin entuziazëm për këtë lloj muzike. Për të kapërcyer këto qëndrime, mësuesi i njeh nxënësit me qëllimin e orës së mësimit duke zgjedhur mirë pyetjet që duhet të bëjë. Për zhvillimin e kësaj ore, një rol të rëndësishëm të kenë edhe mjetet mësimore që mundësojnë zbatimin me sukses të dëgjimit muzikor.

Lidhja e muzikës dhe arteve të tjera. Nxënësit duke mësuar të kuptojnë gjuhën muzikore, do të orientohen më pas në krijimet e tyre. Kjo punë bëhet nën udhëheqjen e mësuesit, i cili me fjalët e tij sqaron e shpjegon përmbajtjen, karakterin, strukturën, mjetet e shprehjes muzikore, cilësitë e krijimit, me të cilën janë njohur ose do të njihen. Njëkohësisht, mësuesi i njeh nxënësit me jetën dhe veprën e kompozitorit. Shprehja dhe krijimi muzikor zgjerojnë horizontin e njohurive muzikore të nxënësve dhe aftësinë e tyre për t'a kuptuar atë. Drejtimi i punës nga mësuesi dhe dëgjimi muzikor janë forma pune që zbulojnë një sërë njohurish për muzikën, improvizim ritmesh të ndryshme me pjesët që dëgjojnë, krijim mbi disa vargje dhe ritmit të dhënë, shprehje dhe përjetim me artet e tjera: vizatim, poezi, melodi etj. Përfundimisht, dëgjimet e krijimet muzikore, të shoqëruara me shpjegimet dhe bisedat që jepen rreth tyre, në praktikë kanë rëndësi të madhe sepse ilustrohen dhe përforcohen njohuritë e muzikës. Nga ana tjetër, zhvillohen te fëmijët, elemente të emocioneve estetike, një nga shfaqjet e para të të cilave është kënaqësia që provojnë kur dëgjojnë muzikë.

UDHËZIME PËR VLERËSIMIN E NXËNËSVE

Vlerësimi i nxënësve në këtë lëndë do të bëhet përmes përfundimeve që arrin nxënësi gjatë veprimtarisë praktike, d.m.th. përmes të kënduarit, të luajturit, të shprehurit dhe qëndrimit ndaj muzikës. Vlerësimi bëhet në atë çka nxënësi ka përvetësuar dhe është i aftë të bëjë. Testimi, gjithashtu, është një nga teknikat e vlerësimit që duhet të përdorë mësuesi. Testi ka rëndësi për të parë qëndrueshmërinë e dijeve të marra, si dhe nxjerrjen në pah të aftësive në të gjitha linjat.

Cilët janë komponentët që do të çonin në një vlerësim të saktë të nxënësve:

1. Kupton elementet bazë të muzikës;
2. I përdor dhe i manipulon drejt ato gjatë këndimit, lojërave, dëgjimit, komunikimit dhe vlerësimit të pjesëve;
3. Komunikon dhe shpreh mendimet e tij rreth muzikës, si dhe elementeve të saj përbërëse.

Mësuesi përveç standardeve të arritjes, mund të përdorë si udhëzues për përshkrimin e nivelit të nxënësve në përfundim të klasës së gjashtë tabelën si më poshtë vijon:

INTEGRIMI

Ky program nxit mundësinë për ta parë muzikën në tema të veçanta të integruar me lëndë tjera. Nxënësit do të mësojnë të zbulojnë dhe të ndërtojnë lidhjet ndërmjet muzikës dhe edukimit figurativ, edukimit fizik, letërsisë, historisë, gjeografisë, edukatës qytetare dhe të kuptojnë rëndësinë e muzikës si burim kënaqësie dhe si mënyrë komunikimi brenda një kulture dhe me kulturat e tjera.

MJETET MËSIMORE

Që ky programi të bëhet sa më i zbatueshëm dhe konkret si për nxënësin, ashtu edhe për mësuesin, duhet të shoqërohet me bazë materiale, mjete mësimore dhe burime të ndryshme. Libri i mësuesit dhe kaseta me materialet didaktike (këngë, lojërat muzikore, pjesë të ndryshme për dëgjim, shembuj të tingujve ose ritmeve të ndryshme), duhet të shoqërojnë këtë program.

Mjeti me përdorim vetjak është fyelli, të cilin duhet ta ketë çdo nxënës së bashku me librin. Gjithashtu, mjetet me përdorim kolektiv mund të jenë: magnetofon, fizarmonikë, kaseta, postera dhe vegla me goditje, si: shkopinj, gurë, lugë, triangolo etj.

KLASA VI-të

30 javë x 1 orë = 30 orë

1. Këndimi	13 orë
2. Bazat e arsimimit muzikor	7 orë
3. Dëgjim muzikor	4 orë
4. Luajtje në instrument	4 orë
5. Shprehje dhe krijim muzikor	2 orë

PROGRAMI ANALITIK SIPAS ÇDO LINJE

Objektivat e programit zërthehen për çdo linjë si më poshtë:

LINJA I. Këndimi

13 orë

Në këtë linjë nxënësit duhet të jenë në gjendje:

- të këndojnë këngë për fëmijë, të kultivuara, popullore, të huaja me një ose dy zëra;
- të përjetojnë ndjenjën ritmike dhe melodike përmes këndimit të këngëve të ndryshme;
- të dallojnë ndryshimin e ritmit në këngë të ndryshme;
- të këndojnë dhe të zbatojnë shprehitë vokale gjatë të kënduarit, si:
 - rregullat e frymëmarrjes,
 - qëndrimi drejt,
 - diksioni,
 - këndimi me ndjenjë,
 - frazimi i rrjedhshëm etj.;
- të këndojnë kanone vetëm dhe në grup, me dy zëra;
- të këndojnë solo dhe në grup (ansambël/kor);
- të këndojnë dhe të interpretojnë me ndjenjë dhe në mënyrë shprehëse;
- të shfaqin shijet e tyre për këngë të ndryshme (këngë për fëmijë, të huaja ose të krahinës) duke shprehur mendimin rreth muzikës që ata këndojnë.

LINJA II. Bazat e arsimimit muzikor

7 orë

Në këtë linjë nxënësit duhet të jenë në gjendje:

- Të njohin, të dallojnë, të shkruajnë, të lexojnë dhe të respektojnë:
 - notat muzikore;
 - lartësinë e notave
 - gjatësinë e notave;
 - çelsin e solit dhe notat;
 - masën dhe shenjat e përsëritjes;
 - notat sipër dhe poshtë pentagramit;

- nota $\frac{1}{4}$ si njësi numërimi;
- kohët e thjeshta, masat 2-3-4-kohore;
- pushimet e kohëve të thjeshta;
- pika e vlerës;
- të njohin T dhe $\frac{1}{2}$ T;
- të ndërtojnë dhe të këndojnë shkallën Do+, la -, duke njohur karakteristikat e tyre;
- të krijojnë modele të thjeshta ritmike në kohët e mësuara.

LINJA III. Luajtja me instrument

4 orë

Në këtë linjë nxënësit duhet të jenë në gjendje:

- Të luajnë notat muzikore në fyell;
- të luajnë gjatësitë dhe pushimet e notave;
- të luajnë ushtrime në kohët $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$, ;
- të luajnë shkallën Do+;
- të luajnë shkallën la-;
- të luajnë një pjesë të thjeshtë për fyell (popullore);
- të zbatojnë tempin dhe shenjat e ngjyritimit gjatë luajtjes;
- të shoqërojnë këngët apo meloditë, me vegla ritmike ose ORF.

LINJA IV. Dëgjimi muzikor

4 orë

Në këtë linjë nxënësit duhet të jenë në gjendje:

- Të dëgjojnë pjesë të ndryshme vokale, instrumentale, vokal – instrumentale;
- të dëgjojnë pjesë nga instrumentistë popullore (fyell);
- të dallojnë disa instrumente të grupeve: idiofonë, aerofonë, kordofonë, membranofonë;
- të shpjegojnë karakterin e pjesëve të ndryshme muzikore;
- të rinjohin pjesë të ndryshme muzikore.

LINJA V. Shprehje dhe krijim muzikor

2 orë

Në këtë linjë nxënësit duhet të jenë në gjendje:

- Të përjetojnë muzikën nëpërmjet arteve të tjera: vizatim, poezi etj;
- të krijojnë një vijë melodike në kohën 4/4;
- të përcjellin mendimet dhe emocionet e tyre rreth muzikës që ata dëgjojnë.
- të listojnë disa veprimtari që zhvillohen në komunitetin e tyre ose në jetën e tyre të përditshme, si: muzika e dëgjuar në televizion, festat familjare, festat apo spektaklet në krahinë apo në vend.

KLASA VII-të

30 javë x 1 orë = 30 orë

1. Këndimi	13 orë
2. Bazat e arsimimit muzikor	7 orë
3. Dëgjim muzikor	4 orë
4. Luajtje në instrument	4 orë
5. Shprehje dhe krijim muzikor	2 orë

PROGRAMI ANALITIK SIPAS ÇDO LINJE

Objektivat e programit zërthehen për çdo linjë si më poshtë:

LINJA I. Këndimi

13 orë

Në këtë linjë nxënësit duhet të jenë në gjendje:

- të këndojnë këngë për fëmijë, të kultivuara, popullore, të huaja me një ose dy zëra;
- të këndojnë dhe të zbatojnë shprehitë vokale gjatë të kënduarit;
- të këndojnë kanone vetëm dhe në grup, me një dhe dy zëra;
- të këndojnë solo dhe në grup (ansambël/kor);
- të këndojnë dhe të interpretojnë me ndjenjë dhe në mënyrë shprehëse;
- të përjetojnë ndjenjën ritmike dhe melodike (3/8, 6/8) përmes këndimit të këngëve të ndryshme;
- të shfaqin shijet e tyre për këngë të ndryshme (këngë për fëmijë, të huaja ose të krahinës), duke shprehur mendimin rreth muzikës që ata këndojnë.

LINJA II. Bazat e arsimimit muzikor

7 orë

Në këtë linjë nxënësit duhet të jenë në gjendje:

- Të njohin, të dallojnë, të shkruajnë, të lexojnë dhe të respektojnë:
 - masën e paplotësuar;
 - shenjat e ngjyrimit *pp, mf, ff*;
 - termat dinamikë *largo, lento, grave, andantino, alegereto etj.*;
 - sinkopa;
 - lidhja vlerëse dhe shprehëse, korona;
 - nota 1/16 dhe pushimi 1/16;
 - kohët e përbëra: 3/8, 6/8;
- të krijojnë modele të thjeshta ritmike në kohët e mësuara.

LINJA III. Luajtja me instrument

4 orë

Në këtë linjë nxënësit duhet të jenë në gjendje:

- Të luajnë në fyell / tastierë, në kohët e thjeshta;
- të luajnë ushtrime në kohët 3/8, 6/8;
- të luajnë shkallën Do+;
- të luajnë shkallën la-;
- të luajnë një pjesë të thjeshtë për fyell (popullore);
- të zbatojnë tempin dhe shenjat e ngjyrimit gjatë luajtjes;
- të shoqërojnë këngët apo meloditë, me vegla ritmike ose ORF.

LINJA IV. Dëgjimi muzikor

4 orë

Në këtë linjë nxënësit duhet të jenë në gjendje:

- Të dëgjojnë pjesë të ndryshme vokale, instrumentale, vokalo-instrumentale;
- të dallojnë formën një-dy-e-trepjesëshe.
- të dëgjojnë pjesë instrumentale (sonata, fuga, rondo);
- të njohin orkestra të ndryshme;
- të dallojnë këngën himn;
- të rinjohin pjesë të ndryshme muzikore.

LINJA V. Shprehje dhe krijim muzikor

2 orë

Në këtë linjë nxënësit duhet të jenë në gjendje:

- Të përjetojnë muzikën nëpërmjet arteve të tjera: vizatim, poezi etj.;
- të improvizojnë lëvizje të ndryshme në përshtatje me ritmin dhe melodinë;
- të përcjellin mendimet dhe emocionet e tyre rreth muzikës që ata dëgjojnë.
- të listojnë disa veprimtari që zhvillohen në komunitetin e tyre ose në jetën e tyre të përditshme, si: muzika e dëgjuar në televizion, festat familjare, festat apo spektaklet në krahinë apo në vend.

KLASA VIII-të

30 javë x 1 orë = 30 orë

1. Këndimi	13 orë
2. Bazat e arsimimit muzikor	5 orë
3. Dëgjim muzikor	5 orë
4. Luajtje në instrument	5 orë
5. Shprehje dhe krijim muzikor	2 orë

PROGRAMI ANALITIK SIPAS ÇDO LINJE

Objektivat e programit zëbërthehen për çdo linjë si më poshtë:

LINJA I. Këndimi

13 orë

Në këtë linjë nxënësit duhet të jenë në gjendje:

- të këndojnë shumë saktë dhe me ndjenjë “Himnin e Flamurit”;
- të këndojnë këngë tematike për këtë moshë, popullore polifonike dhe të veriut, të huaja, me një ose dy zëra;
- të këndojnë duke zbatuar shprehitë vokale gjatë të kënduarit;
- të këndojnë kanone në grup me dy zëra;
- të këndojnë solo;
- të këndojnë në grup (ansambël/kor);
- të përjetojnë ndjenjën ritmike dhe melodike (5/8, 7/8, 9/8) përmes këndimit të këngëve në këto ritme;
- të këndojnë dhe të interpretojnë me ndjenjë dhe në mënyrë shprehëse;

- të shprehin mendimin rreth muzikës që ata këndojnë.

LINJA II. Bazat e arsimimit muzikor 5 orë

Në këtë linjë nxënësit duhet të jenë në gjendje:

- të njohin, të dallojnë, të shkruajnë, të lexojnë dhe të këndojnë:
 - shkallët me #, b;
 - shkalla Sol+ dhe mi – (shkalla me 1 #);
 - shkalla Fa + dhe re - (shkallë me 1 b).;
 - shkalla Re + dhe si – (shkalla me 2 #);
 - shkalla Sib + dhe re - (shkallë me 2 b);
- të njohin, të dallojnë, të shkruajnë, të lexojnë dhe të këndojnë: ritmet e përziera: 5/8, 7/8, 9/8;
- të lexojnë dhe të këndojnë shembuj të ndryshëm nga folklori ynë me ritmet e përziera.

LINJA III. Luajtja me instrument 5 orë

Në këtë linjë nxënësit duhet të jenë në gjendje:

- të luajnë në fyell ushtrime në kohë të thjeshta;
- të luajnë ushtrime në kohët 5/8, 7/8, 9/8;
- të luajnë shembuj të thjeshtë për fyell (popullore);
- të shoqërojnë pjesë të ndryshme popullore edhe me instrumente ORF;
- të zbatojnë tempin dhe shenjat e ngjyrimin gjatë luajtjes;

LINJA IV. Dëgjimi muzikor 5 orë

Në këtë linjë nxënësit duhet të jenë në gjendje:

- Të njohin zhvillimin e muzikës, *përfaqësuesit dhe veprat e tyre*,:
 - në periudhën e lashtësisë: përfaqësuesit kryesorë dhe gjinitë më të zhvilluara;
 - në periudhën e mesjetës dhe të rilindjes (*barok*). Përfaqësuesit kryesorë dhe gjinitë më të zhvilluara;
 - të muzikës popullore: kënga dhe vallja popullore;
 - muzika polifonike dhe homofonike, vlerat e tyre;

- të muzikës së kultivuar shqiptare: përfaqësuesit dhe veprat e tyre;
- të dëgjojnë duke mbajtur qëndrim ndaj muzikës së këtyre periudhave.
- të përsërisin duke rikujtuar periudha, përfaqësues, vepra muzikore etj.

LINJA V. Shprehje dhe krijim muzikor

2 orë

Në këtë linjë nxënësit duhet të jenë në gjendje:

- të krijojnë në kohët 5/8, 7/8, 9/8;
- të krijojnë modele të thjeshta ritmike në kohët e mësuara;
- të përjetojnë muzikën nëpërmjet arteve të tjera: vizatim, poezi etj.;
- të krijojnë melodi mbi një ritëm të caktuar;
- të improvizojnë ritme të ndryshme në përshtatje me melodinë;
- të listojnë disa veprimtari që zhvillohen në komunitetin e tyre ose në jetën e tyre të përditshme, si: muzika e dëgjuar në televizion, festat familjare, festat apo spektaklet në krahinë apo në vend.

KLASA IX-të

30 javë x 1 orë = 30 orë

1. Këndimi	12 orë
2. Bazat e arsimimit muzikor	3 orë
3. Dëgjim muzikor	8 orë
4. Luajtje në instrument	5 orë
5. Shprehje dhe krijim muzikor	2 orë

PROGRAMI ANALITIK SIPAS ÇDO LINJE

Objektivat e programit zërthehen për çdo linjë si më poshtë:

LINJA I. Këndimi

12 orë

Në këtë linjë nxënësit duhet të jenë në gjendje:

- të interpretojnë saktë dhe me ndjenjë “Himnin e Flamurit”;

- të këndojë këngë tematike për këtë grupmoshë, popullore, të huaja, arie të vogla (me një ose dy zëra);
- të këndojnë kanone me dy zëra;
- të këndojnë *solo* dhe *në grup* (ansambël/kor);
- të këndojnë dhe të interpretojnë me ndjenjë dhe në mënyrë shprehëse 1 -2 këngë të ndryshme sipas dëshirës bluz, xhaz, pop, rep etj;
- të shprehin mendimin rreth muzikës që ai/ajo këndon.

LINJA II. Bazat e arsimimit muzikor

3 orë

Në këtë linjë nxënësit duhet të jenë në gjendje:

- të analizojnë *rrethin e shkallëve maxhore dhe minore, me dieza dhe bemola* duke shpjeguar rëndësinë e *tonalitetit*.
- të ndërtojnë dhe këndojë *akordet maxhore dhe minore*, duke kuptuar harmoninë e akordit;
- të ndërtojnë ushtrime me përdorimin e *trioletit*;
- të shpjegojnë kuptimin e *pentagramit të dyfishtë – çelsit të solit dhe të basit*.

LINJA III. Luajtja me instrument

5 orë

Në këtë linjë nxënësit duhet të jenë në gjendje:

- të luajnë në fyell ushtrime në kohë të thjeshta;
- të luajnë shembuj të thjeshtë për fyell (popullore);
- të njohin me instrumentin e kitarës.

LINJA IV. Dëgjimi muzikor

8 orë

Në këtë linjë nxënësit duhet të jenë në gjendje:

- të shpjegojnë zhvillimin e muzikës, *përfaqësuesit dhe veprat e tyre*,
 - zhvillimi i muzikës klasike në shek. XVII – XVIII *përfaqësuesit dhe veprat e tyre*;

- zhvillimi i muzikës romantike në gjysmën e dytë të shekullit XVIII dhe XIX, duke studiuar dhe njohur *përfaqësuesit dhe veprat e tyre: (Verdi, Puçini, Wagner, Paganini, J.Shtraus, List, Shopen etj.);*
- zhvillimi i muzikës shqiptare e fundi shekullit XIX dhe përgjatë shekullit XX, duke njohur dhe studiuar *përfaqësuesit dhe veprat e tyre. Opera dhe baleti i parë, simfonia e parë si dhe vepra të tjera të muzikës shqiptare;*
- zhvillimi i muzikës në fundin e shekullit XIX dhe fillimi i shekullit XX, *përfaqësuesit dhe veprat e tyre, Gershvin, Debysi, Ravel, Bartok etj.:*
- zhvillimi i muzikës së moderne, *rrymat dhe përfaqësuesit kryesorë të kësaj muzike: muzika xhaz; bluz, reggae, sëing (suing), pop, rok etj.*
- të dëgjojnë duke mbajtur qëndrim ndaj muzikës së këtyre periudhave.
- të shpjegojnë *rrugët e regjistrimit të muzikës, duke shpjeguar ndërtimin e një studioje muzikore dhe funksionet e saj.*

LINJA V. Shprehje dhe krijim muzikor

2 orë

Në këtë linjë nxënësit duhet të jenë në gjendje:

- të improvizojnë ritme të ndryshme nga muzika moderne;
- të krijojnë një *kolazh* me muzikë të gjetur nga ai/ajo vetë.